

ÜTOPYALAR VE RUS DEVRİMİ

Aydınlık Gazetesi, 9 Ocak 2018

Yıldırım Koç

İnsanlık tarihinin ilk evresinde ufak gruplar halinde yaşayan insanlar ancak tükettikleri kadar üretebiliyorlardı. Bu nedenle çalışabilecek durumda olan herkes tüm gücüyle çalışıyordu. Avlanan hayvanlar ve toplanabilen ürünler de, ihtiyaca göre paylaştırılıyordu. Ortaya bir “ekonomik artık” çıkamadığı için mal-mülk biriktirme, özel mülkiyet, miras, yönetici-yönetilen ayrımı, sınıflar, baskı, sömürü yoktu.

BİNLERCE YIL ÖNCENİN CENNETİ

Günümüzden yaklaşık 2400 yıl önce yaşamış olan Eflatun (Platon, İ.Ö.428-349), **Yasalar** kitabında insanlığın geçmişinde yaşanan mutlu dönemi şöyle anlatıyor:

“İnsanlık o günlerde çok yoksul değildi; ayrıca yoksulluğun nedeni, aralarındaki farklılıklar da değildi; ayrıca altın ve gümüş sahibi de olmadıklarından zengin de olmuş olamazlardı. Ve ne yoksulluğu ne de zenginliği olan bir topluluk daima en soylu ilkelere sahiptir; bu toplumda ne küstahlık ne adaletsizlik vardır, ne de kavga veya kıskançlık. Ve bu nedenle iyi insanlardı ve yine bu nedenle basit kafalı denilen durumdaydılar; ve kendilerine iyi ve kötü hakkında bir şey söylendiğinde, tüm basitlikleri içinde duyduklarının çok doğru olduğuna inanıp onu uyguluyorlardı. Hiç kimse, şimdiki insanların yaptığı gibi, bir başkasının yalan söylediğinden kuşku duyma anlayışına sahip değildi.”

Teknoloji gelişip, “ekonomik artık” yaratılabilince ve bazı insanların bu ekonomik artığa el koymasıyla sömürü, yöneten-yönetilen ayrımı, sınıflar, baskı, zulüm ortaya çıkınca, insanlığın bilinçaltında yaşayan bu “Altın Çağ” a özlem binlerce yıl sürdü. Böyle bir dünyayı yeniden yaratabilmek amacıyla binlerce girişim oldu, milyonlarca insan bu amaç uğrunda büyük fedakarlıklarda bulundu, canını verdi.

Büyük ütopyacı Tommaso Campanella da (1568-1639) Altın Çağ şiirinde şunları söylüyor:

*Mutlu bir altın çağ olduysa eskiden
Niçin bir kez daha olmasın?
Her şey dönüp dolaşıp
Gelmiyor mu eski yerine?
Düşündüğüm, öğütlediğim gibi benim
Paylaşsaydı insanlar
Yararları, mutluluğu ve ahlâkı
Cennet olurdu dünya...
Uyanık, temiz sevgiler gelirdi diyorum
Azgın, kör sevgiler yerine
Yalan dolan, bilgisizlik yerine
Gerçek bilgi gelirdi
Ve kardeşlik zorbalığın yerine.
(Çeviren: Sabahattin Eyüboğlu)*

SINIFLI TOPLUM VE KAPİTALİZM

İnsanlık, (1) sömürüye dayalı sınıflı topluma geçtiğinde, emekçiler üzerinde baskı ve zulüm de ortaya çıktı. (2) Sınıflı toplumla birlikte, insanlar bencilleşti. (3) Hakim sınıflar, doğa kaynaklarını israf etmeye başladı.

Sınıflı toplumun bu üç alandaki zararları, kapitalist toplumda en üst noktasına ulaştı. Kapitalizmin insan ilişkilerinde yarattığı tahribat ve doğaya verdiği zarar genellikle gözden kaçır. Ancak bu alanlardaki zararlar, en az yol açtığı baskı ve sömürü kadar önemlidir.

1917 Rus Devrimi (veya Büyük Ekim Devrimi, Sovyet Devrimi, Bolşevik Devrimi), (1) sınıfsız, sömürsüz, eşitliğe dayalı bir dünya, (2) insanların birbirinin kurdu olmadığı ("homo homini lupus"), dostluğa ve dayanışmaya dayalı bir dünya, (3) doğanın sunduğu kaynakları israf etmeyen, doğayla uyumlu bir dünya yaratma mücadelesinde o tarihe kadar insanlığın en büyük başarısıydı.

Rus Devrimi'nin eksiği de, hatası da oldu. Ancak insanlığa, cennetin yeryüzünde yaratılması mücadelesinde büyük deneyimler armağan etti.

İnsanlık tarihinde ve özellikle Anadolu'nun ve Ortadoğu'nun geçmişinde, cenneti yeryüzünde yaratma mücadelesine katılmış insan ve örgütleri saygıyla anıyoruz. Bir gün bu amaca ulaşıldığında, onların rüyaları gerçekleşmiş olacaktır.